

Caracterizarea personajului Emilia Rachitaru din opera Patul lui Procust scrisa de Camil Petrescu-a doua parte

E mereu incrunzata, nu poate surade, atribut transferat in "calitatile" ei actoricesti: "Avea un fel de suferinta, fara frunte, aproape fizica, pe care Emilia o credea totul pe lume..." Si dragostea Emiliei este, pentru Fred, straina, programatica, inutil dramatica, aproximativa si jignitoare, cat timp "o imbratisare adevarata a corpurilor e frumoasa ca o convorbire intre doua inteligente". Pune in act ceva de chiverniseala, de agoniseala calculata si rece, avand constiinta ca reprezinta un ospat de carne: "Are constiinta valorii animalitatii ei (...) exploateaza totul rece, cu randuiala si socoteala; gandeste vulgar si grijuliu despre sexul ei, ca un taran despre marfa si hambar".

E evidenta lipsa virtutilor rationale sau afective ale Emiliei. De aici se naste poate intrebarea prin ce proces illogic, absurd, o fiinta cu un asemenea statut - evident nu numai din viziunile subiective ale lui Fred, ci si din "co-mentariile" ei - a putut deveni madonna angelicata, doamna din vise a lui Ladima. Poate ca, hranit cu combustie stelara, Ladima a invesmantat in aura de idealitate nu o anume femeie, ci numele femeii, entitate abstracta care sa corespunda foamei lui de ideal. Or, aceasta nu poate corespunde "programului ei de sexualitate curenta" (Perpessicius).

Incapabila de a intelege ceva, statorniceste, impreuna cu Valeria, lui Ladima un statut ambiguu: nici amant de cultivat, nici iubit, in cazul ca ar fi fost capabila de un asemenea sentiment, nici prea indepartat, caci putea reprezenta oricand un "rol", o notita elogioasa la ziar sau un bilet de favoare la vreo premiera deosebita. Emilia manevreaza cu o posibila abilitate, dar in limitele vulgaritatii si platitudinii ei domestice, o constiinta, condamnand-o sau participand la condamnarea ei.

Dar nu poate intelege, nu poate realiza tot raul ce i 1-a provocat lui Ladima, caci "rautatea Emiliei nu e agresiva, ci, probabil, crancen defensiva. Daca nu-i sunt interesele in joc, e desigur miloasa". Pentru ea Ladima ramane, in limitele unei intelegeri de tip primar, unul "cam haloimas", caruia i s-a dat "asa o data... treaca-mearga", dar care pe urma o plictisea, caci "nu era om de inteles" si nu putea "sa si-l ia pe cap" si care, in final, "m-a iubit mult, saracul..." Asta e Emilia. Misoginismul (de atatea ori constatat) al autorului face din ea o "bestie inculta" (G. Calinescu).